

践行社会主义核心价值观

富强 民主 文明 和谐 自由 平等

公正 法治 爱国 敬业 诚信 友善

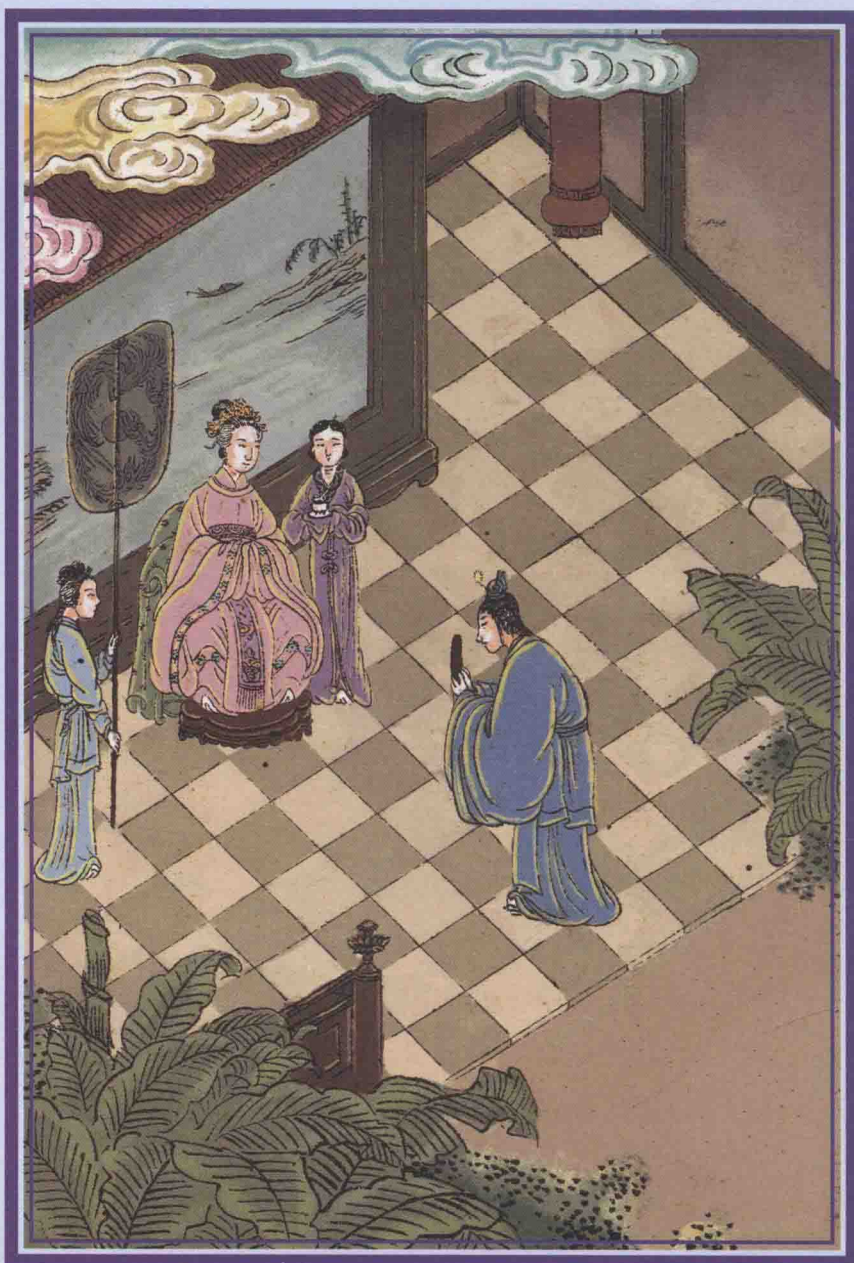
植根于中华传统美德的四维八纲

孝悌忠信 礼仪廉耻

本书的经典故事将影响孩子的一生！

yī tài rèn zhāi zhuāng
一 太 任 斋 庄

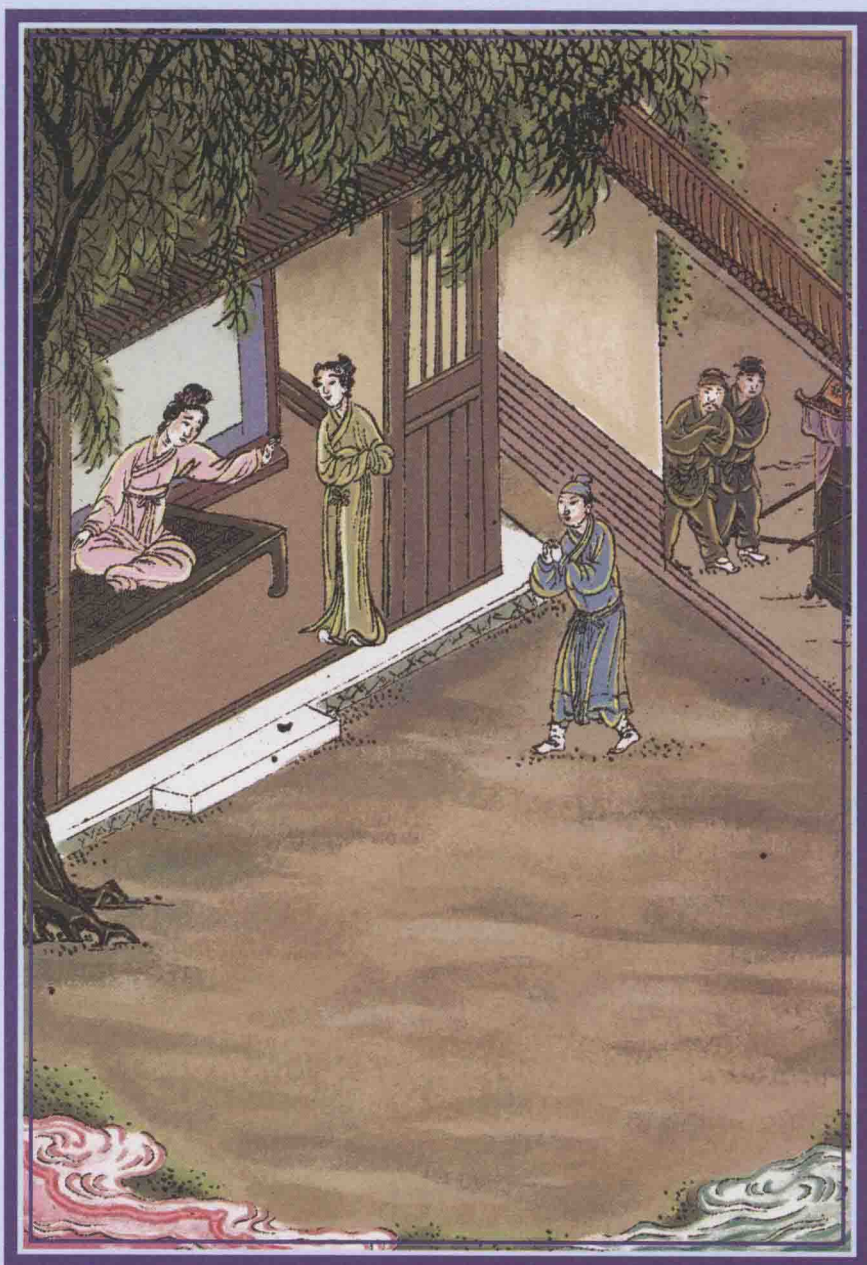
yīn cháo shí zhōu guó wáng jì de wáng fēi tài rèn tā shì zhōu
殷朝时，周国王季的王妃太任，她是周
wén wáng de mǔ qīn yě shì zhì rèn shì de dì èr gè nǚ ér tā
文王的母亲，也是挚任氏的第二个女儿。她
de pǐn xíng duān zhuāng chéng shí zhǐ zuò hé hū dé xíng de shì qíng dāng
的品行端庄诚实，只做合乎德行的事情。当
tā zài huái yǒu wén wáng de shí hòu tā de yǎn jīng bú kàn bù hǎo de
她在怀有文王的时候，她的眼睛不看不好的
jǐng sè ěr duǒ bù tīng yín xié de yuè shēng zuǐ bā bù shuō qīng màn
景色，耳朵不听淫邪的乐声，嘴巴不说轻慢
de huà yǔ tā shuì jiào de shí hòu bù cè zhe shuì zuò zhe de shí
的话语。她睡觉的时候不侧着睡，坐着的时候
hòu yě bù piān zhe zuò zhàn de shí hòu liǎng jiǎo píng píng zhèng zhèng bù
也不偏着坐，站的时候两脚平平正正，不
piān pō tā bù chī qí guài de shí wù ròu qiē dé bù fāng zhèng bù
偏颇。她不吃奇怪的食物，肉切得不方正不
chī xí zǐ bái dé bù zhèng bù zuò yīn cǐ wén wáng shēng xià lái jiù
吃，席子摆得不正不坐。因此文王生下来就
cōng míng shèng xián jūn zǐ men chēng zhè shì yīn wèi tài rèn tāi jiāo zuò
聪明圣贤，君子们称这是因为太任胎教做
dé hǎo
得好。

èr shēn nǚ jù hūn

二 申女拒婚

yīn cháo shēn guó rén jiā de nǚ ér xǔ pèi gěi fēng dì fāng de

殷朝中国人家的女儿，许配给酆地方的

rén zuò qī zi fū jiā méi yǒu zhǔn bèi pīn lǐ xiǎng qiáng xíng yàn shēn

人做妻子。夫家没有准备聘礼，想强行娶申

nǚ wéi qī shēn nǚ rèn wéi fū fù shì rén lún guān xì de kāi shǐ

女为妻。申女认为夫妇是人伦关系的开始，

bù kě yǐ bú zhèng dàng rú jīn fū jiā qīng shì lǐ fǎ wéi bèi lǐ

不可以不正当。如今夫家轻视礼法、违背礼

zhì yīn cǐ jiù jù jué fū jiā bù kěn jià guò qù fū jiā yīn

制，因此就拒绝夫家，不肯嫁过去。夫家因

cǐ bǎ shēn nǚ gào dào guān fǔ dǎo zhì tā bèi guān jìn jiān yù shēn

此把申女告到官府，导致她被关进监狱。申

nǚ yīn wéi fū jiā bú shì yī jù lǐ jié jié hūn yīn cǐ níng sǐ yě

女因为夫家不是依据礼节结婚，因此宁死也

bù kěn tīng cóng zài yù zhōng tā zuò le yī shǒu háng lù shī

不肯听从。在狱中她作了一首《行露》诗，

shī zhōng yún suī sù wǒ yù shì jiā bù zú suī sù wǒ sòng

诗中云：“虽速我狱，室家不足。虽速我讼，

yì bù rǔ cóng yì sī shì shuō suī rán bǎ wǒ sòng jìn le

亦不汝从。”意思是说：“虽然把我送进了

jiān yù dàn yí jiā yí shì de lǐ fǎ bù zú wǒ shì bú huì qū

监狱，但宜家宜室的礼法不足，我是不会屈

cóng de shī lǐ yòu shuō suī rán nǐ zhào wǒ lái sù sòng wǒ

从的。”诗里又说：“虽然你召我来诉讼，我

yě bú huì pāo qì lǐ fǎ qū cóng yú nǐ de

也不会抛弃礼法屈从于你的。”

sān bó qín qū guì

三 伯 禽 趋 跪

zhōu cháo chū nián zhōu gōng de ér zǐ bó qín gēn zhe zhōu gōng de
周朝初年，周公的儿子伯禽跟着周公的
dì dì kāng shū sān cì qù jiàn zhōu gōng sān cì dōu bèi zhōu gōng yòng zhú
弟弟康叔三次去见周公，三次都被周公用竹
tiáo chōu dǎ bó qín yīn cǐ qù wèn shāng zǐ shāng zǐ shuō nán
条抽打。伯禽因此去问商子，商子说：“南
shān de nán miàn yǒu yī zhǒng qiáo mù běi shān de běi miàn yǒu yī zhǒng
山的南面有一种乔木，北山的北面有一种
zǐ mù nǐ wèi hé bú qù kàn kàn ne bó qín kàn jiàn qiáo mù
梓木，你为何不去看看呢？”伯禽看见乔木
gāo dà chéng yǎng wàng zhuàng zǐ mù dī ǎi chéng gōng jīng zhuàng jiù huí
高大呈仰望状，梓木低矮呈恭敬状，就回
qù gào sù shāng zǐ shāng zǐ shuō qiáo mù yǎng zhe jiù rú tóng
去告诉商子。商子说：“乔木仰着，就如同
zuò fù qīn de dào lǐ zǐ mù fú zhe jiù rú tóng zuò ér zǐ de
做父亲的道理；梓木俯着，就如同做儿子的
dào lǐ dì èr tiān bó qín yòu qù jiàn zhōu gōng yī jìn mén jiù
道理。”第二天，伯禽又去见周公，一进门就
kuài bù zǒu shàng qián qù jìn rù tīng táng jiù guì xià zhōu gōng chēng zàn
快步走上前去，进入厅堂就跪下。周公称赞
tā dé dào le jūn zǐ de jiào dǎo dǒng dé le zuò rén de lǐ jié
他得到了君子的教导，懂得了做人的礼节。

sì sòng huán zuì jǐ
四 宋 桓 罪 己

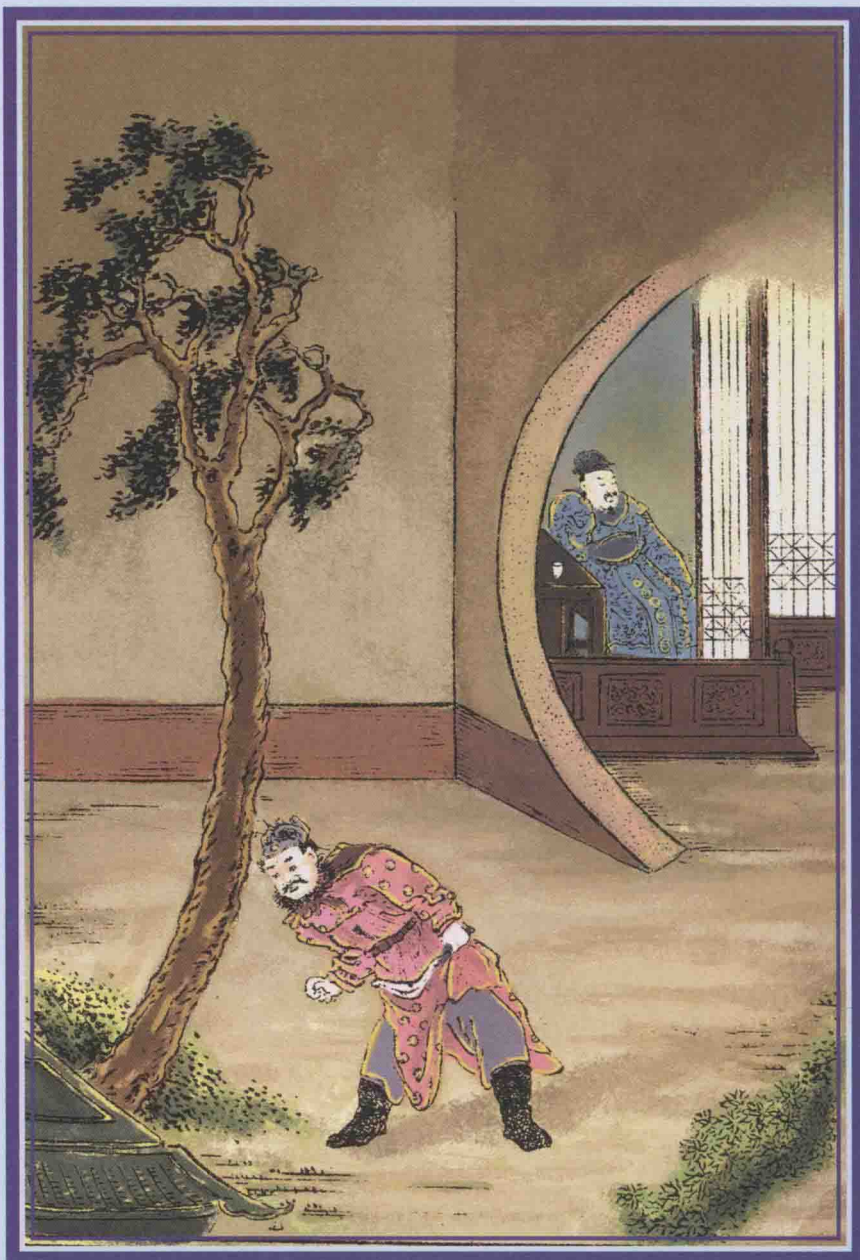
zhōu cháo shí sòng guó zāo yù yán zhòng de shuǐ zāi lǔ zhuāng gōng
周朝时，宋国遭遇严重的水灾，鲁庄公
pài rén qián qù wèi wèn sòng guó gōng zǐ yù yuè jiù shì hòu lái de
派人前去慰问。宋国公子御说，就是后来的
sòng huán gōng shòu fù zhī mìng huí dá lǔ guó shǐ zhě shuō yīn
宋桓公，受父之命，回答鲁国使者说：“因
wèi wǒ de bú jīng lǎo tiān jiàng xià zāi huò gěi wǒ men què yòu ràng
为我的不敬，老天降下灾祸给我们，却又让
guì guó de guó jūn yīn cǐ yōu xīn wǒ men shí zài jué dé hěn bào qiàn
贵国的国君因此忧心，我们实在觉得很抱歉
a lǔ guó dà fū zāng wén zhòng dé zhī hòu shuō sòng guó jiāng
啊。”鲁国大夫臧文仲得知后说：“宋国将
yào xīng qǐ le xià cháo de yǔ shāng cháo de tāng shí cháng guài zuì zì
要兴起了！夏朝的禹、商朝的汤时常怪罪自
jǐ tā men de guó jiā xīng wàng fā dá xià cháo de jié yīn cháo
己，他们的国家兴旺发达。夏朝的桀、殷朝
de zhōu zǒng shì guài zuì bié rén tā men de guó jiā jiù hěn kuài miè
的纣总是怪罪别人，他们的国家就很快灭
wáng yīn wèi guó jiā yǒu xiōng zāi suǒ yǐ jiàng míng chēng zì jǐ wéi
亡。因为国家有凶灾，所以降名称自己为
gū shì zuì hé hū lǐ de yán cí qiān bēi chēng hū hé lǐ sòng
孤，是最合乎礼的。言辞谦卑、称呼合礼，宋
guó de xīng qǐ zhǐ rì kě dài
国的兴起指日可待。”

wǔ chù ní chù huái

五 鉏 魔 触 槐

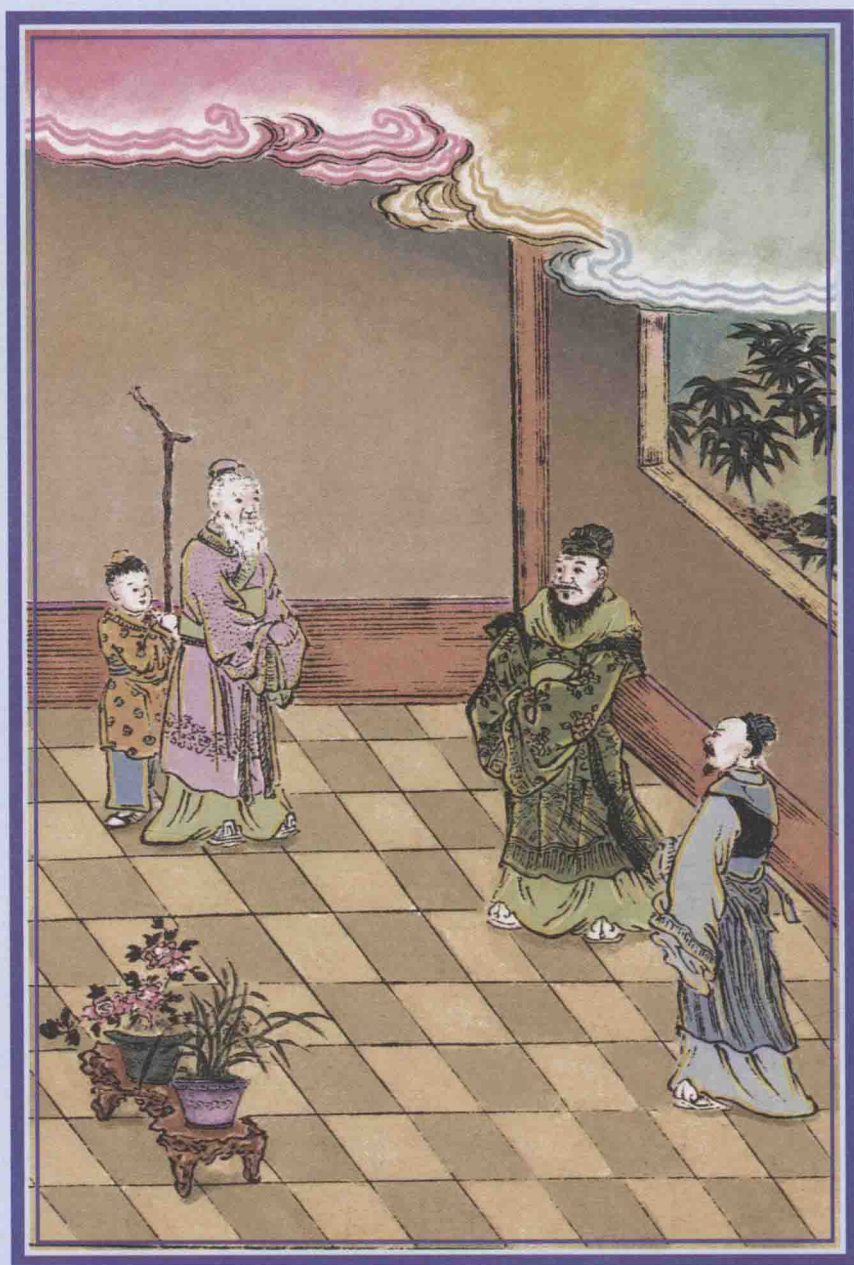

zhōu cháo shí jìn guó yǒu gè rén míng jiào chǔ ní shì míng cì
周朝时，晋国有个人名叫鉏麇，是名刺
kè yīng yǒng qiě dǒng dé lǐ jié jìn líng gōng bù xíng jūn dào zhào
客，英勇且懂得礼节。晋灵公不行君道，赵
xuān zǐ duō cì quàn jiàn jìn líng gōng shí fēn yàn wù tā biàn pài chǔ
宣子多次劝谏，晋灵公十分厌恶他，便派鉏
ní cì shā zhào xuān zǐ zhè tiān chǔ ní zǎo zǎo de qián wǎng zhào xuān
麇刺杀赵宣子。这天，鉏麇早早地前往赵宣
zǐ jiā què kàn jiàn qīn shì de mén kāi zhe zhào xuān zǐ yǐ chuān dài
子家，却看见寝室的门开着，赵宣子已穿戴
zhěng qí děng dài shàng cháo yīn wèi shí jiān hái zǎo zhèng duān zuò zài yǐ
整齐等待上朝，因为时间还早，正端坐在椅
zi shàng dǎ dūn er chǔ ní tuì chū mén qù tàn le kǒu qì shuō
子上打盹儿。鉏麇退出门去，叹了口气说：
yī gè rén shí kè bù wàng jì gōng jīng shì bǎi xìng de zhǔ rén
“一个人时刻不忘记恭敬，是百姓的主人
a shā hài bǎi xìng de zhǔ rén shì bù zhōng de bèi qì jūn zhǔ de
啊。杀害百姓的主人不忠的，背弃君主的
mìng lìng shì bù xìn de yú shì biàn yī tóu zhuàng xiàng huái shù zhòng
命令是不信的。”于是便一头撞向槐树重
chuàng ér sǐ
创而死。

liù kǒng zǐ jìn lǐ
六 孔 子 尽 礼

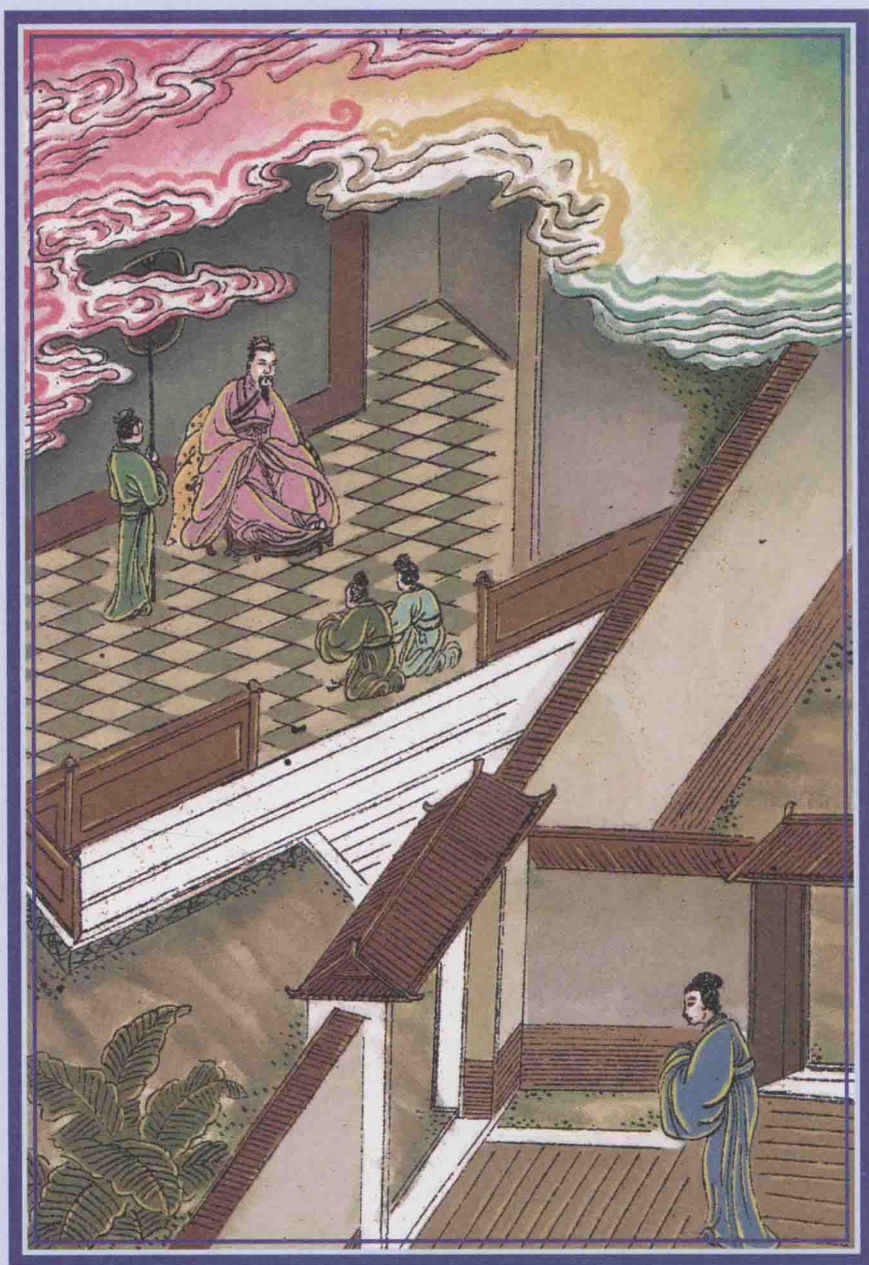

zhōu cháo shí lǔ guó de kǒng zǐ nián yòu shí wán shuā jiāng jì
周朝时鲁国的孔子，年幼时玩耍，将祭
sì shí fàng jì pǐn de qì wù bǎi liè chū lái liàn xí lǐ zhì yí
祀时放祭品的器物摆列出来，练习礼制仪
róng kǒng zǐ céng qù zhōu dì xiàng lǎo zǐ qǐng jiào lǐ de wèn tí
容。孔子曾去周地，向老子请教礼的问题。
hòu lái kǒng zǐ zài lǔ guó rèn sī kòu dài lǐ xiāng guó de zhí wù
后来孔子在鲁国任司寇，代理相国的职务，
tā shì fèng jūn zhǔ hěn hé hū lǐ jié měi cì qù zhōu gōng miào fán
他侍奉君主很合乎礼节。每次去周公庙，凡
shì dōu xiàng rén qǐng jiào lì qiú měi gè xì jié dōu hé hū lǐ de yāo
事都向人请教，力求每个细节都合乎礼的要
qiú yī cì kǒng zǐ suí lǔ guó de jūn zhǔ xíng jì lǐ kě shì
求。一次，孔子随鲁国的君主行祭礼，可是
jì sì de shóu ròu méi yǒu fēn gěi kǒng zǐ kǒng zǐ biàn lí kāi le lǔ
祭祀的熟肉没有分给孔子，孔子便离开了鲁
guó lù guò sòng guó hái hé dì zǐ men zài shù xià xué xí lǐ
国。路过宋国，还和弟子们在树下学习礼。
kǒng zǐ píng rì xián jū shí róng mào shū hé shén qíng yú yuè wài biǎo
孔子平日闲居时容貌舒和，神情愉悦。外表
wēn hé yòu bù shī yán sù wéi rén wēi yán què bù liú yú gāng měng
温和又不失严肃，为人威严却不流于刚猛，
qiān xùn yǒu lǐ qiè ān jìng xiáng hé zhōng hé zhī qì xiàn yú róng mào
谦逊有礼且安静祥和，中和之气现于容貌
zhī jiān kǒng zǐ yù dào fàng dé bù zhèng de zuò yǐ jiù bù kěn zuò
之间。孔子遇到放得不正的座椅就不肯坐
xià gē dé bù fāng zhèng de ròu jiù bù kěn chī shèng rén kǒng zǐ kě
下，割得不方正的肉就不肯吃。圣人孔子可
yǐ shuō shì jìn zūn lǐ jié le
以说是尽遵礼节了。

qī jiāng hòu tuō zān
七 姜 后 脱 簪

zhōu cháo xuān wáng de huáng hòu jiāng shì shì qí hóu de nǚ ér

周朝宣王的皇后姜氏，是齐侯的女儿。

jiāng shì cóng xiǎo shòu dào liáng hǎo de jiào yù xián liáng shū dé bú shì

姜氏从小受到良好的教育，贤良淑德，不是

hé hū lǐ de huà bù shuō bú shì hé hū lǐ de shì qíng bù zuò

合乎礼的话不说，不是合乎礼的事情不做。

zhōu xuān wáng céng jīng zǎo shàng hěn wǎn cái qǐ chuáng qù shàng cháo jiāng shì

周宣王曾经早上很晚才起床去上朝，姜氏

tuō qù zān zi hé ěr huán děng xiàng zhēng huáng hòu de shì pǐn zì fá

脱去簪子和耳环等象征皇后的饰品，自罚

wéi píng mǐn zài hòu gōng de yǒng xiàng zhàn zhe děng zhōu xuān wáng zhì tā de

为平民，在后宫的永巷站着等周宣王治她的

zuì chāi gōng tíng zhōng fù zé jūn wáng hé hòu fēi yǐn shí qí jū de

罪，差宫廷中负责君王和后妃饮食起居的

fù mǔ qù duì zhōu xuān wáng shuō shì wǒ bù hǎo cái ràng jūn wáng

傅母去对周宣王说：“是我不好，才让君王

shī le lǐ zǎo cháo chí dào le hái qīn jūn wáng jiàng zuì zhōu xuān

失了礼，早朝迟到了，还请君王降罪。”周宣

wáng shuō shì wǒ shī dé bú shì huáng hòu de guò cuò huī fù

王说：“是我失德，不是皇后的过错。”恢复

le jiāng shì de yuán wèi bìng qiě cóng cǐ duì zhèng shì fēi cháng qín miǎn

了姜氏的原位，并且从此对政事非常勤勉，

shàng cháo de hěn zǎo ér tuì cháo hěn wǎn chóng xiū wén wáng wǔ wáng liú

上朝得很早而退朝很晚，重修文王、武王留

xià de jī yè zhōng yú chéng wéi le yī wèi míng jūn shǐ chēng zhè yī

下的基业，终于成为了一位明君，史称这一

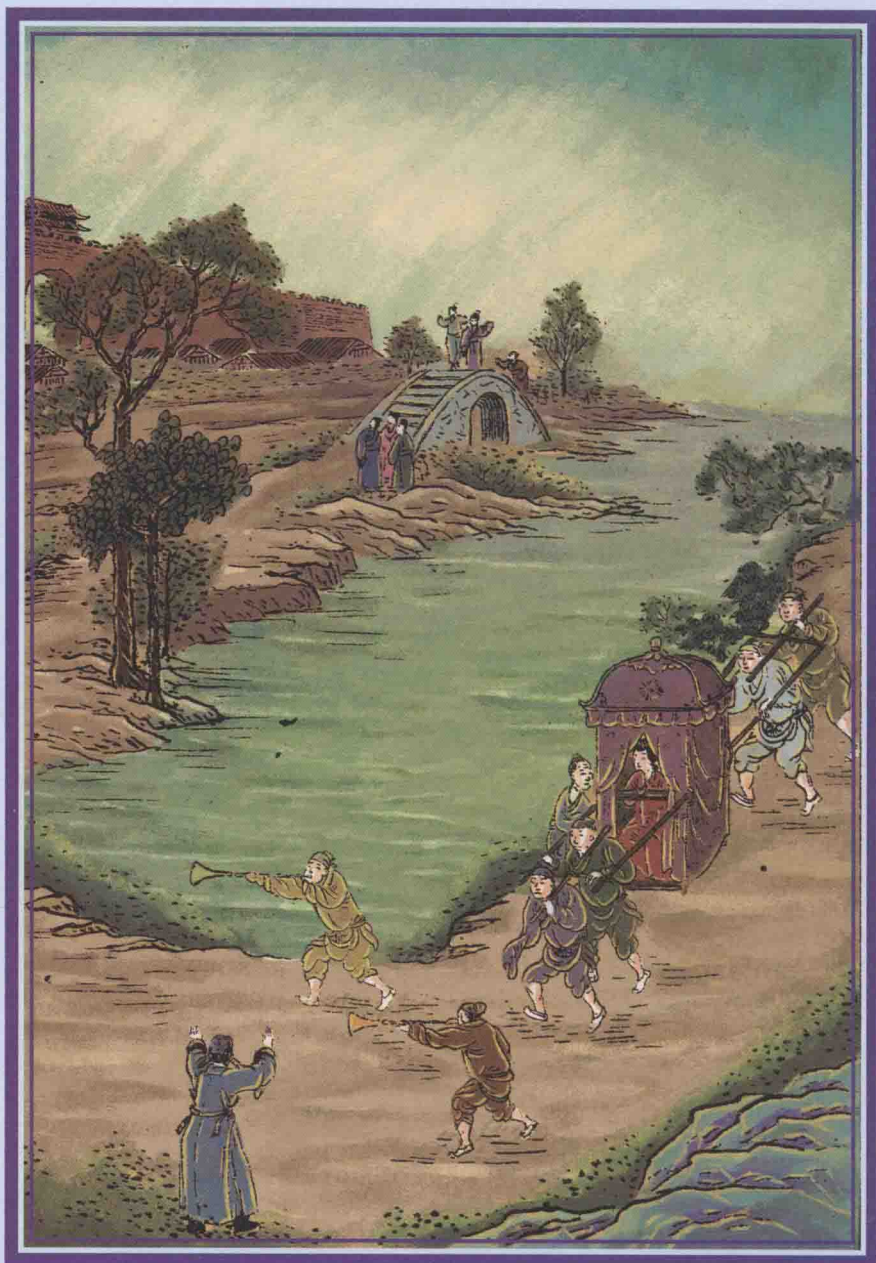
shí qī wéi xuān wáng zhōng xīng

时期为“宣王中兴”。

bā qí nǚ fěi shí
八 齐 女 匪 石

zhōu cháo shí wèi huán gōng de fū rén jiāng shì shì qí guó de
周朝时，卫桓公的夫人姜氏，是齐国的
nǚ zǐ cóng qí guó jià dào wèi guó qù jiāng shì yī xíng rén hái méi
女子，从齐国嫁到卫国去。姜氏一行人还没
zǒu dào wèi guó guó mén de shí hòu wèi huán gōng jiù bèi rén shā sǐ
走到卫国国门的时候，卫桓公就被人杀死了。
le jiāng shì de bǎo mǔ shuō wǒ men kě yǐ huí qí guó le
姜氏的保母说：“我们可以回齐国了。”

jiāng shì bù tīng jiān chí jià dào le wèi guó jiāng shì wéi wèi huán gōng
姜氏不听，坚持嫁到了卫国。姜氏为卫桓公
shǒu le sān nián de sāng dào shǒu sāng jié shù hòu wèi huán gōng de dì
守了三年的丧，到守丧结束后，卫桓公的弟
dì qǐng tā yī qǐ chī fàn jiāng shì bù dā yīng shuō gǔ lǐ
弟请她一起吃饭，姜氏不答应，说：“古礼
shuō zhǐ yǒu fū qī cái kě yǐ yī qǐ chī fàn wèi guó rén bǎ jiāng
说只有夫妻才可以一起吃饭。”卫国人把姜
shì de chǔ jìng gào sù le qí guó rén jiāng shì de xiōng dì men dōu xiǎng
氏的处境告诉了齐国人，姜氏的兄弟们都想
bǎ tā jià gěi wèi guó hòu lái de guó jūn pài rén yóu shuì jiāng shì
把她嫁给卫国后来的国君，派人游说姜氏，
jiāng shì shǐ zhōng bù kěn dā yīng jiāng shì zuò le yī shǒu fēi shí
姜氏始终不肯答应。姜氏作了一首《匪石》
shī lái biǎo míng zì jǐ de jué xīn shī zhōng shuō wǒ xīn fēi
诗来表明自己的决心，诗中说：“我心匪
shí bù kě zhuǎn yé yīn cǐ jūn zǐ dōu chēng zàn tā cóng yī ér
石，不可转也。”因此君子都称赞她从一而
zhōng de jué xīn
终的决心。

